

ปัญหาและความต้องการบริการสุขภาพจิตชุมชน
ของประชาชนในชุมชนเมือง และชุมชนชนบทในกรุงเทพมหานคร

นางสาว ศิริพร เกษนุภมย์

003858

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรีศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาพยาบาลศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2524

PROBLEMS AND NEEDS FOR THE COMMUNITY MENTAL HEALTH SERVICE
OF THE PEOPLE IN THE URBAN AND RURAL AREAS , BANGKOK METROPOLIS

Miss Siriporn Ketburom

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Nursing Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1981

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ปัญหาและความต้องการบริการสุขภาพจิตชุมชนของประชาชน
ในชุมชนเมืองและชุมชนชนบทในกรุงเทพมหานคร

โดย

นางสาวศิริพร เกษบุรมย์

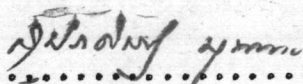
ภาควิชา

พยาบาลศึกษา

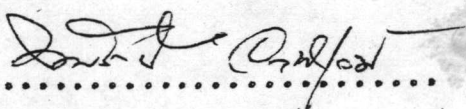
อาจารย์ที่ปรึกษา

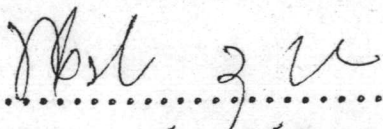
ผู้ช่วยศาสตราจารย์พวงรัตน์ บุญญานุกรักษ์

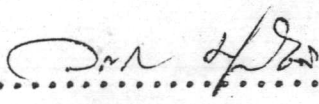
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประคิษฐ์ บุญนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพรัตน์ ผลาพิบูลย์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พวงรัตน์ บุญญานุกรักษ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณ ปุระณะโชติ)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ปัญหาและความต้องการบริการสุขภาพจิตชุมชนของประชาชน ในชุมชนเมืองและชุมชนชนบทในกรุงเทพมหานคร
ชื่อผู้เขียน	นางสาวศิริพร เกษนุรมย์
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พวงรัตน์ บุญญานุกรักษ์
ภาควิชา	พยาบาลศึกษา
ปีการศึกษา	2523

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาและการแสดงออกต่อปัญหาด้านสุขภาพจิต วิธีการแก้ปัญหาเมื่อมีภาวะกดดันทางอารมณ์ ตลอดจนระดับความต้องการบริการสุขภาพจิตชุมชนของประชาชนในชุมชนเมืองและชุมชนชนบทในกรุงเทพมหานคร

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นประชาชนอายุระหว่าง 21 -60 ปี จำนวน 200 คน จากกลุ่มตัวอย่างประชากรสองกลุ่มคือ กลุ่มชุมชนเมือง จำนวน 100 คน และจากกลุ่มชุมชนชนบท จำนวน 100 คน สุ่มตัวอย่างประชากรด้วยวิธีการสุ่มแบบเป็นระบบ (Stratified Multi-Stage Sampling) ศึกษาข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเองโดยผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 7 ท่าน และผ่านการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีการทดสอบความแปรปรวน ได้ค่าความเชื่อมั่น .84 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา เป็นค่าอัตราส่วนร้อยละ ค่ามัธยฐานเลขคณิต ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบความแตกต่างในแต่ละด้านของประชาชนทั้งสองชุมชนโดยการทดสอบค่าที (t-test) ได้ผลการวิจัยดังนี้

1. ค่าคะแนนเฉลี่ยของปัญหาและการแสดงออกต่อปัญหาด้านสุขภาพจิตของประชาชนในชุมชนเมืองสูงกว่าของประชาชนในชุมชนชนบทในกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ค่าคะแนนเฉลี่ยของการใช้วิธีการแก้ปัญหาเมื่อมีภาวะกดดันทางอารมณ์ของประชาชนในชุมชนเมืองและชุมชนชนบทในกรุงเทพมหานคร มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ค่าคะแนนเฉลี่ยของระดับความต้องการบริการสุขภาพจิตชุมชนของประชาชนในชุมชนเมืองต่ำกว่าของประชาชนในชุมชนชนบทอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. ค่าคะแนนเฉลี่ยของระดับความต้องการบุคคลประเภทต่าง ๆ ให้เป็นที่ปรึกษาทางจิตของประชาชนในชุมชนเมือง และชุมชนชนบท ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
5. ค่าคะแนนเฉลี่ยของระดับความต้องการบริการสุขภาพจิตชุมชนแต่ละประเภทของประชาชนในชุมชนเมือง และของประชาชนในชุมชนชนบท ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
6. ค่าคะแนนเฉลี่ยของปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่มีผลต่อสุขภาพจิตในชุมชนของประชาชนในชุมชนเมือง และชุมชนชนบท มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

9

Thesis Title Problems and Needs for the Community Mental
Health Service of the people in the Urban and
Rural areas, Bangkok Metropolis.

Name Miss Siriporn Kethurom

Thesis Advisor Assistant Professor Puangrat Boonyanurak

Department Nursing Education

Academic Year 1980

ABSTRACT

The purpose of this study was to study and compare the difference of the problems and the acting out to mental health problems, the usage of the problem solving method to emotional stress as well as the level of needs for the community mental health service of the people in the urban and rural areas, Bangkok Metropolis.

The sample of the study was 200 peoples between 21 to 60 years of age from the urban and rural areas for 100 people each. The samples was drawn by the multi-stage sampling method. The questionnaires were developed by the researcher and the content validity was validated by seven experts. The reliability coefficient was also calculated by the analysis of variance method, it was .84. Various statistical methods have been used such as the percentage, arithmetic mean, standard deviation and t-test. The major findings were as follow.

1. The arithmetic means of the problems and the acting out

12

to mental health problems of the people in the urban areas were significantly higher than that of the people in the rural areas at the .05 level.

2. The arithmetic means of the problem solving method to emotional stress of the people in the urban and rural areas were statistically significant different at the .01 level.

3. The arithmetic means of the needs for the community mental health service of the people in the urban areas was significantly lower than that of the people in the rural areas at the .05 level.

4. The arithmetic means of the needs for the personnels for the mental health consultant of the people in the urban and rural areas were not statistically significant different at the .05 level.

5. The arithmetic means of the need for the various kinds of the community mental health service of the people in the urban and rural areas were not statistically significant different at the .05 level.

6. The arithmetic means of the various factors effected to the mental health of the people in the urban and rural areas were statistically significant different at the .01 level.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ได้สำเร็จเรียบร้อยด้วยความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ พวงรัตน์ บุญญานุกรณ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้การตรวจ แก้ไขและให้คำแนะนำอย่างดียิ่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณมา ปุระณะโชติ ได้กรุณาให้คำแนะนำเกี่ยวกับระเบียบวิธีทางสถิติ ซึ่งใช้ในการวิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์พนพรรัตน์ ฉลาพิบูลย์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ปานัน บุญ-หลง ได้กรุณาให้คำแนะนำเกี่ยวกับแนวทางในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้รับความกรุณาตรวจความตรงตามเนื้อหาและให้ข้อคิดเห็นจาก ดร.จินตนา ยูนิพันธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนาศรี บุญทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมศรี เชื้อหิรัญ อาจารย์พิมพ์ สมนพงษ์ นายแพทย์สมพร บุษราทิจ พันเอก นายแพทย์อรุณ เขาวนาศรัย และคุณณรงค์ศักดิ์ ทะละภัก

และวิทยานิพนธ์เรื่องนี้จะสำเร็จลงไม่ได้ หากไม่ได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งจาก ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 200 ท่าน ญาติผู้เคารพนับถือและน้องซึ่งให้ความช่วยเหลือในการเก็บข้อมูล ตลอดจนอาจารย์อรุณ จิรวรรณกุล ผู้ให้การสนับสนุน ช่วยเหลือและให้กำลังใจมาโดยตลอด

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่กล่าวมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ศิริพร เกษมรัมย์

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ผ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญตาราง.....	ฉ
	
บทที่	
1 บทหน้า	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ปัญหา	9
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	10
สมมติฐานของการวิจัย	11
ขอบเขตของการวิจัย	13
ข้อตกลงเบื้องต้น	14
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	14
คำจำกัดความในการวิจัย.....	15
2 บรรณคดีที่เกี่ยวข้อง.....	16
3 วิธีดำเนินการวิจัย	61
การเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากร.....	61
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	64

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
	การวิเคราะห์ข้อมูล	67
	สถิติที่ใช้ในการวิจัย	68
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	70
5	สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลและขอเสนอแนะ	97
	ผลการวิจัย.....	97
	การอภิปรายผลการวิจัย	102
	ขอเสนอแนะ	112
	บรรณานุกรม	115
	ภาคผนวก	122
	ประวัติการศึกษา	145

สารบัญตาราง

ตารางที่

หน้า

1. จำนวนและร้อยละของตัวอย่างประชากรในชุมชนเมืองและชุมชนชนบทของกรุงเทพมหานครจำแนกตามเพศและอายุ... .. 71
2. จำนวนและร้อยละของตัวอย่างประชากรในชุมชนเมืองและชุมชนชนบทของกรุงเทพมหานครจำแนกตามการนับถือศาสนา.... 72
3. จำนวนและร้อยละของตัวอย่างประชากรในชุมชนเมืองและชุมชนชนบทของกรุงเทพมหานครจำแนกตามสถานภาพการสมรส 73
4. จำนวนและร้อยละของตัวอย่างประชากรในชุมชนเมืองและชุมชนชนบทของกรุงเทพมหานครจำแนกตามระดับการศึกษา ... 74
5. จำนวนและร้อยละของตัวอย่างประชากรในชุมชนเมืองของกรุงเทพมหานครจำแนกตามรายได้และจำนวนคนในครอบครัว 75
6. จำนวนและร้อยละของตัวอย่างประชากรในชุมชนชนบทของกรุงเทพมหานคร จำแนกตามรายได้และจำนวนคนในครอบครัว 76
7. จำนวนและร้อยละของตัวอย่างประชากรในชุมชนเมืองของกรุงเทพมหานคร จำแนกตามรายได้และสุขภาพโดยทั่วไป..... 77
8. จำนวนและร้อยละของตัวอย่างประชากรในชุมชนชนบทของกรุงเทพมหานคร จำแนกตามรายได้และสุขภาพโดยทั่วไป..... 78
9. จำนวนและร้อยละของตัวอย่างประชากรในชุมชนเมืองของกรุงเทพมหานคร จำแนกตามรายได้และความสัมพันธ์ภายในครอบครัว 79

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่

หน้า

10.	จำนวนและร้อยละของตัวอย่างประชากรในชุมชนชนบทของกรุงเทพมหานคร จำแนกตามรายได้และความสัมพันธ์ภายในครอบครัว	80
11.	จำนวนและร้อยละของตัวอย่างประชากรในชุมชนเมืองและชุมชนชนบทของกรุงเทพมหานคร จำแนกตามความเข้าใจความหมายของคำ "สุขภาพจิต"	81
12.	จำนวนและร้อยละของตัวอย่างประชากรในชุมชนเมืองและชุมชนชนบทของกรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์ที่ได้รับความรู้เรื่องสุขภาพจิต	82
13.	จำนวนและร้อยละของแหล่งที่ตัวอย่างประชากรในชุมชนเมืองและชุมชนชนบทของกรุงเทพมหานคร ได้รับความรู้เรื่องสุขภาพจิต... ..	83
14.	คะแนนเฉลี่ย จำนวนและร้อยละของตัวอย่างประชากรในชุมชนเมืองและชุมชนชนบทจำแนกตามระดับปัญหาสุขภาพจิต ...	85
15.	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของการแสดงออกต่อปัญหาสุขภาพจิตของตัวอย่างประชากรในชุมชนเมืองและชุมชนชนบทของกรุงเทพมหานคร... ..	86
16.	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของการใช้วิธีการแก้ปัญหาเมื่อมีภาวะกดดันทางอารมณ์ของประชาชนในชุมชนเมืองและชุมชนชนบทของกรุงเทพมหานคร	89

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่

หน้า

- 17 จำนวนและร้อยละของตัวอย่างประชากรในชุมชนเมืองและชุมชนชนบทของกรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับความต้องการบริการด้านสุขภาพจิตชุมชน 91
- 18 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของระดับความต้องการบริการสุขภาพจิตชุมชนของประชาชนในชุมชนเมืองและชุมชนชนบทของกรุงเทพมหานคร 92
- 19 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของระดับความต้องการประ เภทบุคคลที่ตัวอย่างประชากรในชุมชนเมืองและชุมชนชนบทของกรุงเทพมหานครต้องการให้เป็นที่พักพิงทางจิต 93
- 20 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของระดับความต้องการบริการสุขภาพจิตชุมชนแต่ละประ เภทของตัวอย่างประชากรในชุมชนเมืองและชุมชนชนบทของกรุงเทพมหานคร... 94
- 21 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่มีผลต่อสุขภาพจิตในชุมชนของตัวอย่างประชากรในชุมชนเมืองและชุมชนชนบทของกรุงเทพมหานคร... .. 96